

DIMENZIÓK IV.

Előre a múltba. Tér — Idő — Történelem (TIT)

A konferencia szinopszisa

„Az idő nem valami nagy test, sem nem lélek, hanem ... magától az Istentől az embereknek adatott mértéke, órája, a világi dolgoknak, az emberek egymás között való igazgatásának, és az Isten akaratjának és jobban való megértésének segítségére.“ Bethlen Miklós az időről elmélkedve jutott arra a következtetésre, hogy az idő mérték, a társadalmak működésének — igazgatásának — a mértéke is egyben.

A tér és az idő fogalma minden hagyományos társadalom számára a történeti tapasztalat része. Az eltelt évszázadok alatt azonban sok új ismeret és tudás halmozódott fel mind a társadalom-, mind a természettudományok műhelyeiben. Az időt már nemcsak szimbolikus értelemben tartjuk rendezőerőnek, mértéknek, hanem az univerzum és az ember által létrehozott társadalom összetartójaként is értelmezzük. A társadalom működését vizsgáló tudományos diszciplínák, a történettudomány számtalan területe, a társadalomföldrajz, a társadalom térbeli elhelyezkedését, térhasználatát, valamint mozgását, dinamikáját kutató műhelyei már számos bonyolult időstruktúrát ismernek és térképeztek fel. E vizsgálatokban a társadalom és természettudományok egymásra vannak utalva. Az ember elsődlegesen *történelmi* tudattal rendelkezik, elkülöníti a múltat a jelentől, a jelent a jövőtől. Identitását, (történelmi) tudatát a múltból eredezteti, a jelen idejű kérdésre: Kik vagyunk? Múlt idejű válaszokat ad. Változatos narratívákban hozzuk létre a múltat. Reinhart Koselleck megállapításai alapján tudjuk, hogy 1. a történelmi időben végbement folyamatok visszafordíthatatlanok (irreverzibilisek), azonban 2. fenntartjuk az ismétlődések lehetőségét, valamint elfogadjuk 3. a nem egyidejű társadalmi jelenségek egyidejűségét.

Dimenziók Műhely IV. konferenciájának a témája az idő, a történelmi idő és a társadalmak időfogalmának változása. A konferencia célkeresztjében ezúttal az egyes történelmi korszakokban és földrajzi dimenziókban megfigyelhető múlt- és jövőképek, illetve a jelen különféle értelmezései állnak. Várunk minden olyan előadást, amely a történeti-társadalmi tér és idő problémáját járja körül a társadalom- és természettudományok kutatásai, módszerei és eszközei segítségével.